

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 στη γερμανική οικονομία – κυβερνητικά μέτρα αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών

A. Ο παγκόσμιος αντίκτυπος της πανδημίας του κορονοϊού πλήττει, αναπόδραστα και συθέμελα τη γερμανική οικονομία. Συγκεκριμένα, ο περιορισμός των μετακινήσεων και η σχεδόν πλήρης παύση κάθε κοινωνικής δραστηριότητας και, συναφώς, της κατανάλωσης των νοικοκυριών, οδηγεί σε σημαντική μείωση της ιδιωτικής ζήτησης, πλήττοντας ειδικώς το λιανεμπόριο, τους κλάδους φιλοξενίας και εστίασης, καθώς και τον ταξιδιωτικό κλάδο. Επιπρόσθετα, ο περιορισμός της παγκόσμιας ζήτησης αγαθών και η επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου (καθώς οι εθνικές οικονομίες επιστρατεύουν όλες τις δυνάμεις τους στον αγώνα κατά της πανδημίας) πλήττουν ειδικώς την, παραδοσιακά εξωστρεφή και εξαρτημένη από τις εξαγωγές προϊόντων, γερμανική οικονομία, περιορίζοντας τη ζήτηση για κεφαλαιουχικά αγαθά και επενδύσεις και ωθώντας τις εγχώριες βιομηχανίες σε μείωση ή παύση παραγωγής.

Ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας αναμένεται, δε, να ενταθεί περαιτέρω, καθώς ήδη και τα 16 Ομοσπονδιακά Κρατίδια (αρχής γενομένης από τη Βαυαρία, με τα πιο αυστηρά περιοριστικά μέτρα) έχουν εφαρμόσει περιορισμούς στις μετακινήσεις και το δημόσιο βίο για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Προκειμένου να μετριάσει τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας, από το εσωτερικό και το εξωτερικό «μέτωπο», η Γερμανική Κυβέρνηση, μέσω των αρμοδίων Ομοσπονδιακών Υπουργείων Οικονομίας&Ενέργειας (BMWī), Οικονομικών (BMF) και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (BMAS) εκπόνησε ένα **πρόγραμμα παρεμβάσεων 3 αξόνων στην εγχώρια οικονομία**, με σκοπό να ενισχύσει τις πληττόμενες επιχειρήσεις και να στηρίξει τη διατήρηση θέσεων εργασίας:

1. Αμβλυνση των κρατικών περιορισμών στην εφαρμογή μερικής ή ευέλικτης απασχόλησης από τις επιχειρήσεις για το προσωπικό τους και ελάφρυνση ή διευκόλυνση των επιχειρήσεων όσον αφορά την καταβολή των εργοδοτικών εισφορών.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση και προκειμένου να διασφαλιστούν θέσεις εργασίας, το Κράτος αναλαμβάνει το ενσκήπτον, υπερβάλλον κόστος των εργοδοτικών/κοινωνικών εισφορών των εργαζομένων μερικής ή περιοδικής απασχόλησης. Στο εν λόγω μέτρο εντάσσονται πλέον οι επιχειρήσεις, όπου ήδη το 10% των εργαζομένων βρίσκεται σε καθεστώς μερικής ή περιοδικής απασχόλησης, έναντι παλαιότερου ορίου ύψους 33%. Μάλιστα, το μέτρο διευρύνεται για να συμπεριλάβει και τους εργαζόμενους που απασχολούνται σε αυτές μέσω συμβολαίων μίσθωσης από εταιρείες προσωρινής απασχόλησης προσωπικού.

2. Μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων που πλήττονται από την πανδημία Covid-19, τόσο στη μεταποίηση, όσο και στην παροχή υπηρεσιών, μέσω κρατικά χρηματοδοτούμενων πιστωτικών «εργαλείων».

Ειδικά οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης λόγω της πανδημίας¹, θα έχουν πρόσβαση σε δανειοδοτικά προγράμματα ταχείας έγκρισης μέσω των εμπορικών τους τραπεζών, για τα οποία θα εγγυάται η κρατική Τράπεζα Επενδύσεων KfW. Παράλληλα, υπάρχουν προγράμματα στήριξης της ρευστότητας των επιχειρήσεων παρατείνονται και ενισχύονται, ενώ η KfW επεξεργάζεται ειδικότερα προγράμματα χρηματοδοτικής ενίσχυσης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριοποίησης, ενώ δεν πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο «ενέσεων» ρευστότητας και στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα. Μάλιστα, το υπάρχον πλαφόν ετήσιου κύκλου εργασιών ύψους €500 εκατ. για την ένταξη στα χρηματοδοτικά προγράμματα της Τράπεζας αυξάνεται στα €2 δις, διευρύνοντας τη «δεξαμενή» των δυνητικών δικαιούχων επιχειρήσεων.

Στην τρέχουσα συγκυρία, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση καθιστά την KfW επίκεντρο των προσπαθειών της για τη στήριξη της εγχώριας οικονομίας, αποδεσμεύοντας επιπρόσθετους πόρους ύψους €93 δις για τις επενδυτικές δραστηριότητες της Τράπεζας, επιπλέον των σχετικών εγγυήσεων €460 δις που προβλέπονται στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό.

3. Φορολογικά μέτρα ελάφρυνσης για τις επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, οι φορολογικές Αρχές εξουσιοδοτούνται να παρέχουν διευκολύνσεις όπως αναβολή πληρωμών και προσαρμογή των προκαταβολών φόρων, ενώ ειδικά για τις άμεσα πληττόμενες από την πανδημία επιχειρήσεις, προβλέπεται η δυνατότητα αναστολής των προστίμων και των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης έναντι οφειλετών, έως το τέλος του 2020.

Τέλος, με πρόσθετα έκτακτα κονδύλια ύψους €145 δις ενισχύεται το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας&Ερευνας (BMBF), για τη χρηματοδοτική ενίσχυση των εργαστηρίων που εργάζονται για την ανάπτυξη εμβολίου για τον κορωνοϊό, ενώ επιπλέον €1 δις διατίθεται εκτάκτως στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Υγείας (BMG) για την αγορά ειδικού υγειονομικού υλικού, αλλά και την ενίσχυση του κρατικού Ινστιτούτου Δημόσιας Υγείας *RobertKochInstitut*.

B. Σε έκτακτη συνεδρίασή του, στις 23 Μαρτίου τ.έ., το Ομοσπονδιακό Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τη δημιουργία ενός ειδικού «**Ταμείου Σταθεροποίησης της Οικονομίας**» (WSF/Wirtschaftsstabilisierungsfonds), συνολικού προϋπολογισμού €600 δις, με στόχο τη στήριξη της ρευστότητας και του αξιόχρεου και τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων επιχειρήσεων, εν μέσω της τρέχουσας πανδημίας, τα οποία αφορούν:

α. €400 δις κρατικές εγγυήσεις για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων απευθείας από τις κεφαλαιαγορές

β. €100 δις προγράμματα ανακεφαλαιοποίησης των επιχειρήσεων και

γ. €100 δις για την αναχρηματοδότηση των ειδικών δανειακών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων της κρατικής KfW, για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας Covid-19.

Η Γερμανική Κυβέρνηση έχει δηλώσει την πρόθεσή της να παρέμβει αποφασιστικά για τη διάσωση σημαντικών γερμανικών επιχειρήσεων, ειδικώς σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας, οι οποίες περιέρχονται σε δυσμενή οικονομική κατάσταση λόγω της τρέχουσας πανδημίας, εν ανάγκη και μέσω συμμετοχής στο μετοχικό τους κεφάλαιο (μερική εθνικοποίηση, ως *ultimaratio*). Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, ο ρόλος του Ταμείου Σταθεροποίησης είναι η στήριξη επιχειρήσεων με περισσότερους από 2.000 εργαζομένους και ετήσιο κύκλο εργασιών >€320 εκατ., οι οποίες έχουν

¹ υπό την προϋπόθεση, δηλαδή, ότι δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα υπερχρέωσης ή αδυναμίας πληρωμών έως και την 31.12.2019

κλονισθεί οικονομικά, είτε μέσω ανάληψης των δανειακών τους υποχρεώσεων (υπό α. ανωτέρω), είτε μέσω συμμετοχής στο μετοχικό τους κεφάλαιο (υπό β. ανωτέρω). Διακηρυγμένος στόχος της γερμανικής Κυβέρνησης, να αποτραπεί η εξαγορά τους από ξένους επενδυτές λόγω κατακρήμνισης της κεφαλαιακής τους αξίας, συδαιλίζοντας βέβαια ταυτόχρονα την εγχώρια οικονομική δραστηριότητα.

Σημειώνεται ότι ο WSF θα λειτουργεί συμπληρωματικά στα προγράμματα της KfW, ενώ προβλέπεται ρητά η δυνατότητα άντλησης περαιτέρω πιστώσεων για το Ταμείο από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, μέσω έκδοσης νέου χρέους, αν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Παράλληλα, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε ακόμη πρακτικότερα μέτρα, στις 23.3.2020, μέσω ενός προγράμματος συνολικού προϋπολογισμού €50 δις για την άμεση οικονομική στήριξη των μικρών επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών², από όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας, οι οποίες αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης λόγω της τρέχουσας πανδημίας, ως εξής:

►Εφάπαξ χρηματοδοτική ενίσχυση €9.000/μήνα x3 μήνες (με δυνατότητα παράτασης για άλλους 2, υπό προϋποθέσεις), για επιχειρήσεις έως 5 εργαζομένους

►Εφάπαξ χρηματοδοτική ενίσχυση €15.000/μήνα x3 μήνες (με δυνατότητα παράτασης για άλλους 2, υπό προϋποθέσεις), για επιχειρήσεις έως 10 εργαζομένους

Η «ένεση» ρευστότητας προς τις μικρές επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες δίνεται με την ελάχιστη δυνατή γραφειοκρατία (υποβολή σχετικής ηλεκτρονικής αίτησης) και στοχεύει στην άμεση και χωρίς καθυστερήσεις στήριξη της βιωσιμότητάς τους και τη διασφάλιση θέσεων εργασίας.

Γ. Επιπρόσθετα, στις 23 Μαρτίου η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση εκκίνησε τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες για την έγκριση ενός **συμπληρωματικού Ομοσπονδιακού Προϋπολογισμού** για το 2020, προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει τις απαραίτητες, επιπρόσθετες και υπερβάλλουσες δαπάνες για την αντιμετώπιση της πανδημίας, τόσο για την ενίσχυση του συστήματος υγείας, όσο και για τη στήριξη της οικονομίας, των επιχειρήσεων και της αγοράς εργασίας, σε ένα περιβάλλον μειωμένων κρατικών εσόδων και υποχώρησης του εγχώριου ΑΕΠ: η Κυβέρνηση σχεδιάζει τις πολιτικές και παρεμβάσεις της βάσει «σεναρίου εργασίας» **εκτιμώμενης ύφεσης 5%** του γερμανικού ΑΕΠ το τρέχον έτος.

Ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός προβλέπει **επιπρόσθετες δαπάνες ύψους €122,5 δις**, ανεβάζοντας το ύψος των προβλεπόμενων δαπανών για το 2020 από €362 δις σε **συνολικά €484,5 δις**. Για τη χρηματοδότηση των επιπρόσθετων δαπανών, η Κυβέρνηση υποχρεούται σε δανεισμό ύψους €156 δις, για πρώτη φορά μετά το 2013, ξεπερνώντας μάλιστα το συνταγματικά κατοχυρωμένο όριο κρατικού δανεισμού (μηχανισμός συγκράτησης των κρατικών δαπανών, γνωστό και ως «φρένο χρέους»).

Προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να παρακάμψει το «φρένο χρέους», προχωρώντας σε επιπλέον δανεισμό και αποδεσμεύοντας επιπρόσθετους δημόσιους πόρους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19 και τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση πρόκειται να υποβάλει το αίτημα για το συμπληρωματικό προϋπολογισμό προς το Κοινοβούλιο με τη διαδικασία «εκτάκτου ανάγκης».

²προϋπόθεση ύπαρξη χρηματοδοτικών δυσχερειών αποκλειστικά συνεπεία της πανδημίας κορονοϊού και η μη πρότερη υπερχρέωση

Οι επιπρόσθετες δαπάνες αναλύονται ως εξής:

- i.** €3,5 δις επιπλέον για την προμήθεια προστατευτικού υγειονομικού εξοπλισμού, την ενίσχυση της έρευνας για την ανάπτυξη εμβολίου και αντιικών φαρμάκων κατά του νέου κορονοϊού και άλλα βραχυπρόθεσμα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 (δράσεις ενημέρωσης του πληθυσμού, κινητοποίηση των Αρχών κλπ.). Σημειώνεται ότι η Γερμανική Κυβέρνηση, σε συνεργασία με τα Ομοσπονδιακά Κρατίδια, έχει εκκινήσει διαδικασίες για διπλασιασμό των υπαρχουσών κλινών σε ΜΕΘ –ο τρέχων αριθμός τους υπολογίζεται σε 25.000 περίπου.
- ii.** €55 δις επιπλέον για την καλύτερη προετοιμασία της χώρας έναντι των μεσοπρόθεσμων συνεπειών της τρέχουσας πανδημίας
- iii.** €50 δις για τη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών με άμεσες χρηματοδοτικές «ενέσεις» (βλ. παραπάνω)
- iv.** €7,7 δις επιπλέον για την ενίσχυση των ταμείων ανεργίας και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των ατομικών επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών
- v.** €5,9 δις επιπλέον για διασφαλίσεις και εγγυήσεις, έναντι μακροοικονομικών κινδύνων συνεπεία της πανδημίας
- vi.** συνολικό «πακέτο» επιπρόσθετων κρατικών εγγυήσεων ύψους €357 δις, για τη στήριξη της κρατικής Τράπεζας Επενδύσεων KfW και τη διασφάλιση της διεθνούς πιστοληπτικής της ικανότητας (ανεβάζοντας το συνολικό πλαίσιο κρατικών εγγυήσεων έναντι KfW σε €822 δις).